

BA Záróvizsga témakörök / BA Final complex exam

TOPICS

Pécsi Tudományegyetem / University of Pécs
Nyelvtudományi Tanszék / Department of Linguistics

HANGTAN / PHONETICS:

(1) A magyar fonémaállomány rendszere. Oppozíciók és simító folyamatok / The phoneme system in Hungarian. Oppositions and processes

Kassai Ilona: *Fonetika*. Janus/Osiris, Pécs, 1998. Vonatkozó részek / Relevant chapters

Siptár Péter (2006): Hangtan. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *A magyar nyelv*. Budapest: Akadémiai Kiadó. https://mersz.hu/dokumentum/magyarnyelv_14/

MORFOLÓGIA / MORPHOLOGY:

(2) A magyar nyelv típusa és sajátos tipológiai alkata / The language typology of Hungarian

Havas Ferenc: A nyelvek típusai között a magyar nyelv. In: Sipos Lajos (főszerk.): *A magyar nyelv és irodalom enciklopédiája*. Magyar Könyvklub, Bp. 2002. 23–26.

Kiefer Ferenc (szerk.): *Strukturális magyar nyelvtan 3. Morfológia*. Akadémiai K., Bp. 2000.

É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter: *Új magyar nyelvtan*. Osiris, Bp. 1998. 190–197.

MONDATTAN / SYNTAX:

(3) A magyar mondatszerkezet leírása (transzformációs generatív keretben) / Hungarian sentence structure (in a transformational generative framework)

(4) Az Univerzális grammatika (X-vonás elmélet, hangalakot nem öltő emelek, kiinduló és felszíni szerkezet, operátorok és hatókörök, az Iránymegszorítási elv stb.) / Universal grammar (X-bar theory, pro-drop, deep and surface structure, operators and scopes, etc.)

Alberti Gábor: *Generatív grammatikai gyakorlókönyv III*. HEFOP konzorcium, 2006.

Alberti Gábor - Medve Anna: *Generatív grammatikai gyakorlókönyv*. Janus/Books (Gondolat), Budapest. 2002/2005.

Kiefer Ferenc (szerk.): *Strukturális magyar nyelvtan I. Mondattan*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

SZÖVEGTAN / TEXTLINGUISTICS:

(5) A szöveggrammatikától a textológiáig / From text grammar to textology

De Beaugrande, R. – Dressler, W.: *A szövegnyelvészet kialakulása. Bevezetés a szövegnyelvészetbe*. Budapest, Corvina, 2000.

Síklaki István: *Elbeszélő szövegekkel kapcsolatos kutatások*. Budapest, Tömegkommunikációs Kutatóközpont, 1980.

Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv, Kommunikáció, Cselekvés*. Osiris, 1997. 14–81; 188–277; 341–379.

Petőfi S. János: *A szöveg fogalmának, valamint megformáltságának értelmezése. A szöveg mint komplex jel*. Budapest, Akadémiai, 2004. 27–70.

JELENTÉSTAN / SEMANTICS:

(6) A jelentés fogalma és összetevői. A nyelvi jel kognitív és kommunikatív funkciói / The concept and aspects of meaning. Communicative and cognitive functions of the linguistic sign

Kenesei István (szerk.) (2016): *A nyelv és a nyelvek*. Akadémiai Kiadó, Budapest. II. A nyelv szintjei: 7. Szemantika. https://mersz.hu/hivatkozas/nyelvek_chap07#nyelvek_chap07

Kiefer Ferenc: *Jelentéelmélet*. Corvina, 1999. 1. fejezet
<https://docplayer.hu/19854797-Jelenteselmelet-kiefer-ferenc.html>

Pethő József: *Jelentéstan (a BA-képzés számára)*. Bölcsész Konzorcium, PTE, 2006.

STILISZTIKA / STYLISTICS:

(7) A (kognitív) metafora / (Cognitive) Metaphor

Fónagy Iván: *A költői nyelvről*. Corvina, 1999, 127–237.

Kiefer Ferenc: *Jelentéelmélet*. Corvina, 1999. 92–120.

Kövecses Zoltán: *A metafora. Gyakorlati bevezetés a kognitív metaforaelméletbe*. Typotex, Bp. 2005. 13–57, 201–214.

Szilágyi N. Sándor: *Hogyan teremtsünk világot? Rávezetés a nyelvi világ vizsgálatára*. Erdélyi Tankönyvtanács, Kolozsvár 1996. 11–58.

Tolcsvai Nagy Gábor: *A magyar nyelv stilisztikája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996.

SZEMIOTIKA / SEMIOTICS:

(8) A jel szemiotikai fogalma / The concept of sign in semiotics

Kárpáti Eszter (szerk.): *Szöveggyűjtemény a szemiotika tanulmányozásához*. Budapest, Aula, 2003, 9–194.

SZOCIOLINGVISZTIKA / SOCIOLINGUISTICS:

(9) A nyelv és a társadalom viszonyának kutatási területei, újabb megközelítései / Research areas and recent approaches in the study of the interaction between language and society

Kenesei István (szerk.): *A nyelv és a nyelvek*. Corvina, Budapest, 2000.

Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006.

Kiss Jenő: *Társadalom és nyelvhasználat. Szociolingvisztikai alapfogalmak*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995.

Lengyel Zsolt – Navracsics Judit – Szabari Krisztina – Szépe György: *Szociolingvisztika δ-π*. Budapest–Pécs–Veszprém, 1996.

Szépe György – Pap Mária (szerk.): *Társadalom és nyelv. Szociolingvisztikai írások*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1975.

Wardhaugh, Ronald: *Szociolingvisztika*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.

PSZICHOLOGISZTIKA / PSYCHOLINGUISTICS:

(10) A nyelv és a gondolkodás viszonyának kutatási területei, újabb megközelítései / Research areas and recent approaches in the study of the interaction between language and cognition

Gósy Mária: *Pszicholingvisztika*. Corvina Kiadó, Budapest, 1999.

<https://www.szaktars.hu/osiris/view/gosy-maria-pszicholingvisztika-osiris-tankonyvek-2005/>

Kenesei István (szerk.): *A nyelv és a nyelvek*. Corvina, Budapest, 2000. IV. fejezet: A nyelv és használója. https://mersz.hu/hivatkozas/nyelvek_part04#nyelvek_part04

FINNUGRISZTIKA / FINNO-UGRIC STUDIES:

(11) Egy szabadon választott - az uráli/finnugor nyelvcsaládba tartozó - nép hagyományos anyagi és szellemi kultúrájának és mai életének bemutatása / Introduction of the present lifestyle and of the traditional material and spiritual culture of a freely chosen people whose language belongs to the Uralic/Finno-Ugric language family

Csepregi Márta (szerk.): *Finnugor kalauz*. Panoráma, 1998.

Hajdú Péter – Domokos Péter: *Uráli nyelvrokonaink*. Bp., 1978.

Hoppál Mihály (szerk.): *A tejút fiai*. Európa, 1980.

Zsirai Miklós: *Finnugor rokonságunk*. reprint. Trezor, 1994.

<http://fu.nytud.hu> (rokonszenv)

NYELVTÖRTÉNET / LANGUAGE HISTORY:

(12) A magyar nyelv finnugorsága. (Bizonyítsa be példák segítségével, hogy a magyar nyelv az uráli/finnugor nyelvcsaládba tartozik!) / Hungarian as a Finno-Ugric language (Prove with examples that Hungarian belongs to the Uralic/Finno-Ugric language family.)

Bereczki Gábor: *A magyar nyelv finnugor alapjai*. Tankönyvkiadó, 1984.

Csepregi Márta: Kérdések a nyelvrokonságról. In.: *Finnugor kalauz*. Szerk.: Csepregi Márta. Panoráma, 1998. 9–18.

Hajdú Péter: A rokonság nyelvi háttere. In.: *Uráli népek. Nyelvrokonaink kultúrája és hagyományai*. Bp., 1975. 11–43.

Klima László: Magyarságtudatunk és a finnugor nyelvrokonság. In.: *Finnugor kalauz* 19–35.

Pusztay János: *Az „ugor-török háború” után. Fejezetek a magyar nyelvhasználat történetéből*. Bp., 1977.

Rédei Károly: *Őstörténetünk kérdései*. Bp., 1998.

Zsirai Miklós: *Finnugor rokonságunk*. Reprint. Szerk.: Zaicz Gábor. Trezor, 1994. 597–611

Szakirányi tételek / Topics in the SPECIALIZATIONS

NYELVMENTOR (Nyelv és kultúra spec.) / LANGUAGE MENTOR (Language and culture)

(1) Az alkalmazott nyelvészet területei / Areas in applied linguistics

Crystal, David: *A nyelv enciklopédiája*. Osiris, Budapest, 1998.

Fodor István: *Mire jó a nyelvtudomány?* Gondolat, Budapest, 1968.

Kárpáti Eszter (szerk.): *Szöveggyűjtemény az alkalmazott nyelvészet tanulmányozásához*. Aula, Budapest, 2003.

Kiefer Ferenc – Siptár Péter (szerk.): *A magyar nyelv kézikönyve*. Akadémiai, Budapest, 2003.

Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006.

(2) A nyelvpolitika és a nyelvi jogok / Language policy and language rights

Csernusné Ortutay Katalin – Forintos Éva (szerk.): *Nyelvi jogok*. Nyelv, politika, oktatás. Kiskönyvtár-sorozat, 3. kötet. Veszprémi Egyetemi Kiadó, Veszprém, 2000.

Nádor Orsolya: *Nyelvpolitika. A magyar nyelv politikai státusváltozásai és oktatása a kezdetektől napjainkig*. BIP, Bp. 2002.

Nádor Orsolya – Szarka László (szerk.): *Nyelvi jogok, kisebbségek, nyelvpolitika Kelet-Közép-Európában*. Akadémiai Kiadó. Budapest. 2003.

Szépe György: *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Iskolakultúra-könyvek 7. Pécs, 2001.

Szépe György – Derényi András (szerk.): *Nyelv, hatalom, egyenlőség*. Nyelvpolitikai írások. Corvina Kiadó. 1999.

(3) A két- és többnyelvűség szociolingvisztikája és pszicholingvisztikája / Sociolinguistics and psycholinguistics of bilingualism and multilingualism

Bartha Csilla: *A kétnyelvűség alapkérdései*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Göncz Lajos: *A kétnyelvűség pszichológiája*. Forum Könyvkiadó. Újvidék. 1985.

Kiss Jenő: *Társadalom és nyelvhasználat*. Szociolingvisztikai alapfogalmak. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 1995.

Navracsics Judit: *A kétnyelvű gyermek*. Corvina, Budapest, 1999.

Wardhaugh, Ronald: *Szociolingvisztika*. Osiris Kiadó. Budapest. 2002.

HUNGAROLÓGIA (Magyar mint idegen nyelv spec.) / HUNGARIAN STUDIES

(1) A magyar mint idegen nyelv fogalmi tartalma / The conceptual content of Hungarian as a foreign language

Giay Béla - Nádor Orsolya (szerk.): *A magyar mint idegen nyelv/hungarológia*. Tankönyv és szöveggyűjtemény. Janus/Osiris. Pécs/Budapest, 1998. pp. 18–25.

<https://mek.oszk.hu/01700/01702/01702.pdf>

Nádor Orsolya: *Tanított (anya)nyelvünk*. KRE – L'Harmattan, Budapest, 2018. pp. 11–21.
https://btk.kre.hu/nyelveszet/images/nador_orsolya_tanított_anyanyelvunk.pdf

(2) A hungarológia fogalmának korszerű értelmezése / The contemporary interpretation of Hungarian Studies

Körkérdés. *Hungarológiai Évkönyv* 2019/1.

http://epa.oszk.hu/02200/02287/00020/pdf/EPA02287_hungarologiai_evkonyv_2019_01_006-014.pdf

Nádor Orsolya: *Tanított (anya)nyelvünk*. KRE – L'Harmattan, Budapest, 2018. pp. 11–21.
https://btk.kre.hu/nyelveszet/images/nador_orsolya_tanított_anyanyelvunk.pdf

Giay Béla – Nádor Orsolya (szerk.): *A magyar mint idegen nyelv/hungarológia*. Tankönyv és szöveggyűjtemény. Janus/Osiris. Pécs/Budapest, 1998. pp. 7–17; 26–37.

<https://mek.oszk.hu/01700/01702/01702.pdf>

(3) Egy választott terület a magyar mint idegen nyelv funkcionális és kontrasztív leírásából / One selected area in the functional and contrastive description of Hungarian as a foreign language

Hegedűs Rita: *Élő magyar grammatika* – A nyelvhasználat rendszerének rövid áttekintése. KRE – L'Harmattan, Budapest, 2019.

https://btk.kre.hu/nyelveszet/images/hegedus_rita_web_2019.pdf

Hegedűs Rita: *Magyar nyelvtan. Formák, funkciók, összefüggések*. Tinta, Bp. 2004.

Szűcs Tibor: A kontrasztív nyelvészet szerepe a magyar mint idegen nyelv tanításában. In: *Magyar nyelvmester* (Szerk.: Hegedűs Rita - Nádor Orsolya). Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2006/2007. 97–111.